

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Alia quoque argumeta aduersus priorem sententiam soluuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

neribus, seu prædicamentis alius quiddam, atque superius; cur etiam negatio aliqua, aut vniuersale eam pro formali inuoluens, ratio communis vniuersalis, & abstracta esse non possit, quin propterea generis rationem obtineat, aut species vllas contineat.

33 Decimum argumentum. Si vniuersale, seu prædicabile ut sic quinque vulgaris eius speciebus est ratio communis vniuersalis, atque generica, sanè hæc prædicatio, *uniuersale est genus*, erit directa, non minus, quam hæc, *animal est genus*, *viuens est genus*; sicut enim præter animal, & viuens, ita etiam præter vniuersale in communi multa alia reperiuntur genera: non magis igitur de illis, quam de hoc genus directe enunciabitur; qua etiam de causa viuens, ut exemplis adductis insistamus, de animali, & hoc de homine directe prædicantur. Rursus, quod omnino repugnat, ea prædicatio erit simul indirecta idcirco namque hæc propositiones, animal est homo, viuens est animal, sunt indirectæ, quia singulæ sunt inferioris de superiori, sed cum genus de vniuersali, tum inferius de superiori dicitur: quis enim neget, genus esse inferius prædicabili ut sic, quod non magis à cæteris quatuor, quam ab illo abstrahitur.

34 Reponderi tamen facile potest, hanc prædicationem, *uniuersale est genus*, esse directam, propter generis amplitudinem, qua tum vniuersale, tum alia genera coercet: eam verò neutiquam indirectam esse, quoniam etsi inferius de superiori prædicet, non tamen quod omnino inferius sit, sed quod simul sit superiori suo inuicem superius; quod quatenus non repugnet, cap. sequenti declarabitur. Tunc autem propositio aliqua euadit indirecta, quando inferius omnino & prorsus tale de superiori enunciat, illudque ei veluti superimponit, contra quam rerum directus ordo postulat: atque hoc, & non amplius suadent exempla opposita: quia enim homo est omnino inferior animali, & hoc viuenti, idcirco de iis indirecte prædicantur.

35 Instabis ex aduerso; prædicationem eam, vniuersale est genus, esse directam, quamvis eius prædicatum non sit omnino superius, sed simul etiam inferius suo subiecto: quidni ergo sit ex æquo indirecta tametsi eius prædicatum non sit pure inferius, nec omnem superioritatem refugiat? Respondeo, rationem discriminis in promptu esse: negatio enim aliqua constituit propositionem indirectam prout talem, sicut ipsa eius nomenclatio indicat: quare non modo exposcit, ut prædicatum suum inferius sit subiecto, quæ positio quædam, & affirmatio est, sed etiam ut non sit illo superius, quod negare quoddam est: at verò propositionem directam quatenus talem nulla negatione constitui oportet: unde hoc solo contenta, quod eius prædicatum sit superius, illud non esse inferius, neutiquam postulat. Respondeo secundo, tum ad argumentum principale, tum etiam ad instantiam, propter eam mihi satis probabile videri, prædicationem illam, qua de agimus, nec esse directam, nec etiam indirectam: hæc enim est cuius prædicatum est omnino, ac duntaxat inferius subiecto, illa verò, cuius prædicatum est similiter superius subiecto: prædictæ autem propositionis prædicatum non est solum inferius, nec solum etiam superius subiecto suo, sed partim illud infra, partim supra. Quapropter ea, nec erit directa, nec indirecta, sed inter ambas media, & quodammodo participet alterutrum.

36 Vndecimum argumentum: Si prædicabile ut sic

vniuersale abstrahi potest à quinque speciebus suis, & munere huius abstractionis effici genus, hæc prædicatio, *prædicabile est genus*, erit contingens, non minus, quam hæc, *animal est genus*: actus enim intellectus alterutrum abstrahens, & genus efficiens, extrinsecus, & accidentaliter denominat substratam sibi naturam: atqui ea prædicatio, *uniuersale est genus*, colligitur ex hac, genus est vniuersale, species est vniuersale, & similiter differentia, proprium, & accidens: quæ quidem omnes sunt necessariae, & essentielles: unde enim concludi potest, aut solet, vniuersale esse genus, nisi ex eo, quod quinque prædicabilium speciebus ita conueniat, ac de eis possit enuntiar? iam ergo propositio contingens poterit colligi ex vna, vel pluribus necessariis, haud secus, ac si Petrum v. g. existere efficias ex eo, quod sit homo, vel animal rationale, quo tamen quid fingi potest absurdius? Hoc ergo ne sequatur, illud negandum est, unde sequi videtur, nimirum vniuersale, seu prædicabile in communi esse contingenter genus, more animalis, & aliarum rerum, seu primarum intentionum: vbi verò non sit contingenter genus, nullatenus eiusmodi esse poterit, cum denominatio generis nunquam non sit extrinseca, & ex accidenti. Sed ne hoc argumentum vrget; aliud enim est, prædicabile ut sic posse esse genus, abstrahive: aliud, actu esse genus, & de facto, ut aiunt, abstrahi: propositio illud prius affirmans est necessaria, eaque sola est, quæ colligitur ex his necessariis, genus est prædicabile, seu vniuersale, species item, differentia etiam, proprium, & accidens: quæ vero posterius affirmat est contingens: cæterum non colligitur per se loquendo, nec inuitabiliter inferitur ex supradictis propositionibus necessariis, aut earum veritate: quamvis enim singula & omnia prædicabilia rationem vniuersalis, ac prædicabilis essentialiter participant, atque in ea conueniant, haud tamen propterea opus est, ut eiusmodi ratio actu ab illis abstrahatur, vel genus denominetur. Ita quoque animal necessarii potest abstrahi, & esse genus: cæterum contingenter abstrahitur, & est actu genus: atque non hoc posterius, sed istud prius ex eo quod homo sit necessarii animal, & bellua similiter, indissociabili consequentia colligitur. Quæ cum ita sint, nulla causa subesse potest, quominus prædicabile ut sic, instar animalis, & aliarum rerum, denominationem generis quantumlibet contingenter obtineat.

CAPVT V.

Alia quoque argumenta aduersus priorem sententiam solvuntur.

37 D Vodecimum argumentum, quod multos transuersos egit, est huiusmodi. Si prædicabile ut sic vniuersale abstrahi posset à quinque prædicabilium speciebus, esset respectu earum genus, ut sæpe sæpius dictum, haud aliter, ac animal, ab homine & bellua differentibus specie abstractum, comparisonem eorum genus est: at prædicabile ut sic nequit esse eo modo genus: illius igitur vniuersalis ratio nequit à quinque prædicabilibus abstrahi: maior videtur indubitata: minoris probatio; si prædicabile in communi esset genus respectu omnium in particulari, adeoque ipsius generis primi prædicabilis, contemplatione huius foret superius, & inferius, quod omnino

omnino repugnat : superius , quia genus ad illud , & reliqua : inferius etiam eo , quia genus primum prædicabile continet sub se omnia genera : ergo & genus illud , quod à quinque prædicabilibus dicitur abstrahi : si quidem non poterit cum reliquis generibus non generice conuenire . Confirmatur argumentum : quoniam genus primum prædicabile cætera quatuor sub se contineret ac simul non contineret . Prius claret : nam oportet illud sub se continere prædicabile ut sic , quod omnia in particulari sub se tenet . Posterius autem non minus est in propatulo : quoniam partes subiectiue vnius generis quales sunt genus , species , differentia , &c. ita instituantur , ut neutra alteram infra se contineat ; aliàs homo belluam continere posset , aut è diuerso . Confirmatur secundo quia prædicabile foret superius se ipso : si quidem genus primum prædicabile se superius superaret .

38 Huic argumento respondere solent aduersarij ; prædicabile ut sic bifariam sumi posse ; primo pro materiali , & penes id , quod ei essentiale est , seu pro ut personaliter supponit , (hac enim varietate terminorum , eundem enim alij alijque expriment) & ita esse rationem vniuersalem , ac superiorem contemplatione generis , cum ita acceptum non solum genus , verum etiam reliqua prædicabilia complectatur : Secundo pro formali , siue penes id , quod ei accidentarium est , aut pro ut simpliciter supponit ; & ita esse rationem inferiorem contemplatione generis , cum ita sumptum quandam actum particularem genereitate ut sic inferiorem , eiusque speciem inuoluat , scilicet eum , per quem à quinque prædicabilibus abstrahitur : quare in prædicabili ut sic , quando efficitur genus , aliud , & aliud esse superius , & inferius genere primo prædicabili : atque hinc etiam , aiunt , patere ad duas confirmationes ; quatum videlicet tota vis ex mutua illa relatione superioris , & inferioris vni , eidemque prædicabili ut sic conueniente dependet . Quam solutionem aliqui sic præterea declarant : dictio , si supponat materialiter , ac pro se est inferior nomine : hæc enim vox , dictio , est nomen , & præter eam alia plures : rursus , si supponat formaliter , ac pro suo significato , est superior nomine ; si quidem quod per eam significatur non tantum nomen , sed etiam alias orationis partes , quæ non minus , quam illud sunt dictiones , reuera comprehendit : nil mirum ergo quod genus istud prædicabilis ab eius quinque speciebus abstractum , sit primo prædicabili superius , & inferius , dummodò aliter , aliterque sumatur , eiusque suppositio varietur . Quod etiam iidem ita secundo declarant : quoniam Papa , pro ut talis , est superior suo confessario , & quatenus particulare membrum ecclesiæ Christi , vnusque fidelium , eo est inferior , idque esto iurisdicatio confessarij à Pontifice dimanet : quemadmodum ergo Papa aliter , aliterque sumptus , eiusque suppositione variata , est simul inferior , superiorque eidem homini , ita similiter in præfenti , &c.

39 Quominus tamen hanc solutionem satisfacere putem sequenti fundamento adducor . Prædicabile ut sic accidentaliter sumptum , & pro ut actui abstrahenti subiacer , est vniuersale , & genus ad quinque prædicabilia , & consequenter ad ipsum genus , ac esse vniuersale , & genus esse esse quiddam superius : ita ergo sumptum prædicabile ut sic est superius genere primo prædicabili : quare , cum eo simul sit inferius , quatenus accidentaliter sumitur , ut ipsis aduersariis est in confesso , reliquum est . ut fateantur idem eodem modo usurpatum , eiusque

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

suppositione inuariata , esse simul superius , & inferius respectu eiusdem , nimirum prædicabile ut sic comparatione generis , à quo eius quinque pariter diuisio incipit . Maior nostræ argumentationis , quæ sola eget probamento , hunc in modum probatur : prædicabile ut accidentaliter sumptum , & pro ut actui confuso subternitur , à quinque prædicabilibus abstrahitur , nihil autem quatenus ab inferioribus quibusuis abstrahitur , non est vniuersale ; ita ergo sumptum est vniuersale , & genus . Rursus secundo probatur eadem maior ; prædicabile ut sic pro solo materiali sumptum non est actu genus , aut vniuersale logicum , quo de agimus , cum eorsum ab actu intellectus nullum , saltem eiusmodi , vniuersale possit inueniri : ergo non nisi accidentaliter sumptum , ac simul pro materiali , & formali , obiectiue , & actu , et vniuersale , genusque respectu primi , & cæterorum prædicabilium . Hinc etiam constat exempla huius solutionis parum accommodata esse : siquidem , dictio , non est simul superior , & inferior nomine , primavè orationis parte , nisi eius suppositione variata , eaque lege , ut modò pro se , modò pro suo significato supponat . Hoc autem etsi satis sit , ut vulgari , & crassa minerua dicatur diuersas illas relationes , primaque facie oppositas æquo subire , si tamen stricte loquamur , ac res ad viuum resecetur , non idem respectu eiusdem est superius simul , & inferius . sed aliud , aliudque : nam hæc vox ex instituto significans , videlicet , dictio , est inferior nomine ; at non ipsa , sed quod per eam significatur , est illo superius . Quod etiam visitur in bino illo respectu , quo Papa dici consuevit superior simul , & inferior suo confessario . Cæterum ij , quibus cum his est , negare nequeunt , quin prædicabile in communi accidentaliter , eodemque modo sumptum , & immutata eius suppositione , simul sit superius , & inferius genere primo prædicabili : nec ergo sibi coherent , nec prædictis exemplis , nisi frustra vtuntur .

40 Secundo alij respondent aliter , ac præmittunt primo , quinque vniuersalia pro materiali non differere , sed pro solo formali . Quod enim est accidens respectu sui subiecti per vnum actum intellectus , idem est species , ac prædicatum essentiale comparatione huius , & illius accidentis , per alium actum . Quod ipsum in proprio , & differentia seruata proportionem cernitur . Rursus ; genus pro materiali collectionem omnium specierum ab omni natura generica realiter indistinctam importat ; eandemque etiam species ipsa in communi , pro suo materiali , complectitur . Quare sicut album specificatiue sumptum non distinguitur à dulci , sed propriè dulce esse dicitur , eo quod vtrumque pro materiali non differant , ita eadem ratione genus à specie non distinguitur , nec hæc à reliquis vniuersalibus . Deinde , secundo præmittunt , cognitum ut cognitum esse solam cognitionem , & vniuersum concretum intentionale reduplicatiue sumptum esse solam formam , quia ut simpliciter , & absolute illud concretum dari censeatur , solius formæ existentia requiritur ; quo pacto homo non existens , verè tamen cognitus esse dicitur : in quo concretum physicum , & intrinsecum , ab extrinsecò , & intentionali valde differt ; siquidem homo non existens vere dici nequit albus , ut compertum est .

41 Quibus positis , asserunt prædicabile specificatiue sumptum à quinque prædicabilibus specificatiue sumptis abstrahi , aut vniuersale fieri non posse , eo quod quinque prædicabilia ita sumpta non distinguantur , nec pro materiali multiplicia sint . Nam mul-

Bb 2

tiplicitas

uplicitas & distinctio inferiorum omnis abstractionis vniuersalis fundamentum est, atque radix, propter id, quod vniuersale sit suapte natura vnum in multis. Caterum prædicabile, inquit, seu vniuersale reduplicatiue sumptum aut quod perinde est iuxta præmissa, vniuersalitas in communi est ratio vniuersalis, & superior comparatione generis, & ceterorum vniuersalium reduplicatiue, siue, quod in idem redit, contemplatione genereitatis, specieitatis, &c. At eadem vniuersalitas in communi non est ratio inferior genereitate, eo quod non sit genereitas, cum solus actus eam abstrahens genereitas sit, sed genere, propterea quod genus sit ad quinque vniuersalitates. Quare vniuersale, seu prædicabile reduplicatiue sumptum est superius genere, & specie, &c. etiam reduplicatiue sumptis: at est inferiori genere duntaxat specificatiue sumpto: in quo ne vestigium repugnantiae reperiri videtur.

42 Verum enim hæc solutio multis nominibus mihi displicet. Primò namque falso supponit, quinque vniuersalia pro materiali, seu specificatiue non differre, & speciem, ac genus pro materiali collectionem specierum ex æquo includere, cum iuxta verior sententiam præcisiones obiectiuas tuentem, nec species collectionem specierum, sed rationem superiorem ab eis virtualiter distinctam, nec genus itidem collectionem generum, sed rationem ab eis virtualiter etiam præcisam pro materiali inuoluant. Sic lib. præced. vidimus hominem non esse Petrum, & Paulum, ac ceteros immediatè, & confuse cognitos, nec animal hominem, & belluam propter aliquam cum confusione cognoscuntur. Præterea esto pro materiali quinq; prædicabilia non differant, sed potius specificatiue sumpta possint mutuo, & formaliter prædicari, tamen sufficientem multipliciter ad vniuersale sortiuntur. Nam genus, & species v.g. pro formali, & inadæquate realiter distinguuntur: at hæc distinctio realis inadæquate vtriusq; illius concreti satis est, vt ab eis verum vniuersale abstrahi possit, cum distinctio solius rationis aliquorum, quæ longe minor est, nihilominus ad vniuersale quoddam ab eis abstrahendum sufficiat, vt initio libri superioris latè ostendimus.

43 Deinde falso supponunt, cognitum vt cognitum, seu vniuersale, vt vniuersale, esse solam formam extrinsecam illius aggregati, quoniam nihil intellectus noster concipit, suprà quod nequeat reduplicare; sicut nihil concipit, de quo non possit aliquid prædicare: ergò suprà subiectum, & formam cogniti intellectus reduplicare valet; siquidem hanc, & illud ex æquo concipit: immerito ergò dicitur cognitum suprà solam cognitionem reduplicare. Secundo, quia quod ad denominationem cogniti, siue ad hoc vt quis cognitus dicatur, existentia obiecti minimè sit requisita, nihil aduersariorum de reduplicacione sententiam iuuat. Tum, quia in primis id verum non est in omni cognitione, cū plures cognitiones, aut intuitiuæ, aut abstractiuæ sed essentialiter veræ, cum existentia sui obiecti necessario connectantur, nec nisi vt existens possint illud cognitum denominare. Tum quia, vt quis dicatur esse homo, non requiritur existentia naturæ humanæ, eò quod illa propositio sit sempiternæ veritatis, vnde quod Petrus v.g. sit homo, est verum ab æterno, & iam inde à Deo affirmatur: & tamen homo vt homo suprà naturam humanam aut id, quod est essentialiter homo reduplicat: similiter ergò quamuis aliquid, vt sit cognitum, existentiam non postulet: nihilominus cognitum, vt cognitum suprà naturam cognitum, ipsumque obiectum re-

44 duplicabit. Tum etiam, quia aliàs obiectum displicentia diuinæ propter obiectum, suprà malitiam peccati non reduplicabit, sed suprà solam displicentiam, cum hæc sola requiratur existens, vt ab æterno peccatum odio habitum denominetur: vnde sequetur vltèrius, hanc propositionem esse veram, *obiectum odij diuini propter eius obiectum, non est odibile, sed potius amabile*: siquidem diuina displicentia ei subiecta reduplicacioni summum meretur amorem: at ea propositio à nemine tutò concedi posse videtur.

Denique quartò, ea solutio mihi displicet: quoniam iuxta eam prædicabile vt sic, specificatiue sumptum, nec esset vniuersale; nec singulare: non quidem vniuersale, vt eius authores docent: non singulare: quia vel est vnum singulare; & hoc sustineri nequit: cum non de solo prædicetur vno: vel propterea est plura singulalia; & ne hoc maiorem habet speciem probabilitatis, quia in eo conceptu prædicabilis vt sic nulla prædicabilium exprimitur multitudo: haud enim hæc exprimi potest, ex parte materialis quo constat ille conceptus, eius siquidem materiale immultiplex reuera, & indiuisum supponitur; haud etiam ex parte formæ, siue actus, cui subest, vt ipsi aduersarij in confesso habent. Proinde, aut prædicabile vt sic specificatiue sumptum vniuersale esse, aut inter vniuersale, & singulare medium, iis concedendum est; quorum tamen neutrum concedunt.

45 Reiectis ergò aliorum solutionibus, ipse ni fallor clarius, & expeditius difficultati satisfacio, concessa sequela. Consequens autem absurdum non esse in hanc modum suadeo: contra vtriusque sententia patronos, Non magis repugnat, idem esse per intellectum superius, & inferius respectu alterius, estò à parte rei id vsuuenire nequeat, quam conceptum realiter eundem ratione distinguì, aut conceptus realiter distinctos ratione confundi, & identificari: at vtrumque intellectus facere potest, vt, Nominalibus exceptis, ceteri omnes scholastici fatentur; ergo & illud prius. Quare ingenue fateor, prædicabile vt sic, seu genus ad quinque prædicabilia absolutè, & simpliciter esse superius, & inferius genere primo prædicabili, (idque estò vtriusque suppositio maneat inuariata, & neutrum non eodem modo sumatur) quia nimirum mutua hæc superioritas, & inferioritas intentionalis est, & ab intellectu proficiscitur.

46 Quod si aliquis ex aduerso ita instet. Ratio superior re ipsa latius inferiori patet, & hæc illa minus patet: sed duo ita comparari nequeunt, vt alteri altero latius, & minus latè reuera pateat; quæ admodum in animali, & homine cuiusvis conspicuum erit: idè igitur ratione nostra respectu alterius superius, & inferius esse nequit. Ita inquam, si quis instet, & sic debet occurrì: ratio superior alia non debet ea latius patere penes omne id, quo superior constituitur, nec etiam ratio inferior alia minus, quam ea patere vndequeque: nam species humana à me modò abstracta à suis indiuiduis est ratio superior, & specifica respectu Petri, cum tamen specieitas eius constitutiua Petro latius non pateat, eò quod indiuidua quædam & accidentalis cognitio sit, sicut Petrus indiuidua substantia. Deinde Petrus ita est ratio inferior respectu speciei humanæ quæ talis, vt ea minus latè vndequeque non pateat, propter eandem scilicet rationem, vt intuenti constabit. Quare genus ad quinque prædicabilia est ratio superior respectu illorum, simpliciter quidem, & complexè sumptum, vt suprà satis efficaciter probauimus, ad quod satis, superque

que est, vt eiusmodi genus latius pateat primo prædicabili, incomplexè tantum; & pro solo materiali sumptum: rursus est inferius primo prædicabili, etiam simpliciter, & complexè sumptum, ad quod sufficit, vt incomplexè, & pro solo formali sumptum eo strictius sit, minusque latè pateat.

47

Cæterum aduersus prædictam solutionem, postea quam à nobis tradita est, aliqui ita obiecerunt, posse quidem aliquid esse superius, & inferius seipso per diuersos actus: licet à parte rei id repugnet: animal enim est superius homine, per actum, quo hic in confuso cum aliis cognoscitur, at vero est inferius prout est homo, seu prout tantum distinctè cognoscitur: Cæterum per eundem actum, eum v. g. quo animal præcise vt animal concipit, non vero vt homo, nequit esse seipso simul inferius: similiter ergo per eundem actum, quo prædicabile abstrahitur à quinque suis speciebus, nequit esse superius, & genus, ac simul inferius genere primo prædicabili.

Respondeo tamen ex facili, sicut animal est superius homine per actum abstractionis animalis, & est inferius prout homo, nõ præcise per actum priorem, sed simul per actum, quo cognoscitur homo quatenus talis: ita similiter prædicabile in communi est superius genere per actum, quo abstrahitur ab eo, & cæteris prædicabilibus, & simul est inferius genere primo prædicabili, non tantum per priorem actum, sed insuper per eum quo prædicabile vt sic, siue genus quatenus tale cognoscitur, & ab omni genere abstrahitur. Quocirca tantum abest, vt obiectio nobis officiat, vt potius proficiat, nostramque solutionem exemplo aliqua ex parte appposito declarat.

48

At iterum dices: per eum actum, quo prædicabile vt sic abstrahitur, est genus: ergo est inferius genere primo prædicabili, quo nullum genus non est inferius, ac proinde prædicabile vt sic simul est superius, & inferius respectu illius per vnum, eundemque actum; eum videlicet, quo abstrahitur, & genus constituitur. Respondeo, prædicabile vt sic esse genus aliquod, per actum, quo abstrahitur; cæterum nondum esse inferius, imo nè superius genere primo prædicabili, quia hoc nondum intelligitur fabricatum ab intellectu, aliusque actus distinctus ad eius fabricam, & abstractionem requiritur: proinde duo actus inter se distincti omnino sunt necessarii, vt prædicabile in communi duos illos respectus superioris, & inferioris comparatione primi prædicabilis, & hoc vicissim comparatione illius eisdem subeat. Nisi velis, prædicabile vt sic, per vnicum illum actum, quo abstrahitur, esse non solum superius, sed etiam inferius genere primo prædicabili: haud formaliter, & proximè, sed remote ac radicaliter, quia nimirum potest abstrahi per alium actum genus vt sic ab omni genere, adeoque à primo prædicabili vt sic, ac per consequens poni aliud correlatiuum, quod requiritur, vt inter prædicabile vt sic, & cæterorum primum, genusve vt sic, & tale genus, nimirum vniuersalis, mutua illa relatio superioris, & inferioris resultet. Hoc autem tamen concedatur, nihil habet absurdum: enim idem per eundem etiam actum non possit esse simul superius, & inferius alio, radicaliter, ac remote, id est capax, vt adueniente alio actu, vi illius, & prioris sit formaliter, & proximè superius, & inferius? Quocirca in summa actus abstrahens prædicabile, vt sic ab omnibus eius speciebus facit formaliter illud esse superius primo prædicabili, & cæteris, necnon etiam formaliter inferius, si non

cæteris, at saltem primo: altera enim relatio est inseparabilis ab altera veluti paternitas, & filiatio; facit inquam partialiter, quod & non aliud num. præ. insinuauimus, & ita, vt vtramque relationem illam formaliter sumptam similiter ex parte constituat actus, quo genus primum prædicabile à prædicabili vt sic, quod genus aliquod est, & cæteris generibus abstrahitur: quo pacto, plures alie relationes veluti similis, & dissimilis, æqualis, & inæqualis, patris, & filij, Domini, & serui, ex fundamento, & termino intrinsecè coalescunt. Cæterum vi solius actus abstrahentis, atque cognoscentis prædicabile in communi, hoc constituitur superius simul, & inferius radicaliter, & remote, seu conditionatè, hoc est, si abstrahatur ab omnibus generibus, actuque detur genus primum prædicabile, quod duplicem illum respectum possit terminare, & etiam vtroque ad prædicabile vt sic referri: quem in modum omne fundamentum cuiusvis alterius relationis per semetipsum præcise, & circumscripta termini existentia, remote tamen & conditionatè ad eum refertur.

49

Haftenus prima solutio duodecimi illius argumenti, in qua nihil tam mihi displicet, quam, quod ab autoritate peti consuevit: tamen enim authores initio 2. capitis laudari, præsertim verò Capreolus, & Holcot doceant, prædicabile vt sic, quia genus est, simul esse superius, & inferius genere primo prædicabili: qui tamen eos attente legerit, comperiet de genere illo à quinque prædicabilibus abstracto, non eodem modo sumpto, sed diuerso, & eius suppositione variata, non eadem manente, loqui, atque ita ei respectus illos tribuere: quod quidem, re ad vinum resecata, non tam est idem esse superius, & inferius alio, quam aliud, & aliud. Nos autem genus illud, primo prædicabili superius simul, & inferius, eodem modo sumimus, eiusque suppositionem neutiquam variamus. Porro autem aliter censemus solui posse prædictum argumentum; nimirum si, vt valde familiare est eis, qui hanc quæstionem instituunt, ab ea non excipiantur vniuersalia rationis, & fictitia: arbitramur enim hæc non esse propriè genera, aut species ob dicenda cap. octauo. Quibus positis respondendum est, prædicabile vt sic esse rationem communem vniocam ad omnia, & singula prædicabilia in particulari, siue realia, siue solius rationis. Cæterum non esse genus respectu illorum, alias prædicabilia fictitia, & rationis essent eius species, & consequenter aliquam essentiam haberent; cuius tamen contrarium modo supponimus, & infra ostendemus. Quando igitur prædicabile vt sic non est genus aliquod, sed vniuersale aliud à primo prædicabili, & cæteris, neutiquam sequitur illud esse inferius eiusmodi primo prædicabili, seu genere in communi, sicut est eo superius, aut duobus relationibus oppositis ex æquo subesse.

50

Decimum tertium aliorum argumentum est: Actus ille, abstrahens genus quoddam prædicabile à primo prædicabili, & cæteris, attingit confusè, & per modum vnius omnia prorsus prædicabilia, sicut cognitio, abstrahens genus animalis nulum animal non cognoscit: at illud ipsum genus eo actu constitutum est prædicabile quoddam: talis ergo actus semet ipsum debet attingere, haud aliter, atque homo, rationem communem hominis abstrahens, non tantum cæteros in confuso, sed semetipsum etiam percipit. Consequens autem hoc est absurdum, videlicet, quod actus abstrahens prædicabile in communi, & genus illud constituens,

B b 3

possit

possit se ipsum percipere. Primò, quoniam reflexio cognitionis creatæ in se ipsam, eiusque sibi ipsi propositio repugnat, vel certè, cum obiectum cognitionis nostræ necessaria sit illius causa, idem sui met causa euadet. Secundò, quia actus ille habet respectum essentialem ad plura prædicabilia: proinde se ipsum, adeoque respectum illum cognoscens, necessariò plura ut plura in eo cognosceret, non secus, ac Deus in acta, quo nos facimus aliquid vniuersale, plura ut plura penetrat, perspicitque: erit igitur abstractius prædicabilis ut sic ab omnibus in particulari, ut supponitur, & simul non abstractius: cognitio enim, plurium ut plurium representatiua, nequit esse ad abstrahendum, seu plura instar vnius cognoscendum idonea: repugnat ergò ex hoc etiam titulo, ut actus ille semetipsum attingat.

51 Equis tamen non videat, hoc argumentum manifestè initari, eo in actu, quo abstrahitur vna ratio cognitionis ab omnibus in particulari: aut enim admitendum est, hunc in se reflectere debere, sed non posse, quod absurdum est, & non magis nobis, quam aduersariis difficultatem facessit: aut si non debet, quantumvis sit quedam particularis cognitio, nullius similiter reflexionis in præsentis opus esse, vt cognitio, attingens prædicabile in communi, simul cum suo obiecto quoddam genus, & prædicabile constituat. Rursus secundò, ut absolute respondeam, si quod multi putant, impossibilis est reflexio cognitionis creatæ in semetipsum, quid facilius dictu, defensuque, quam actum attingentem prædicabile ut sic, illudque genus constituentem, ferri ad omnia prædicabilia, & consequenter ad quævis genera, excepto solum eo prædicabili, ac genere, quod ille met actus constituit: sic vna ex parte vitatur exosa illa non paucis reflexio, ex alia verò prædicabile ut sic manet genus, non tantum ad quinque prædicabilia in communi sumpta, sed etiam ad quodlibet eorum, vno solo excepto: hoc autem moraliter loquendo, perinde se habet, ac si nulla fiat exceptio.

52 Denique tertio respondeo, actum illum posse in se reflectere. Quod autem dicitur, omnem reflexionem cognitionis creatæ in semetipsum plane impossibilem esse, & alioqui eam sui ipsius causam fore, hoc quidem in met. lib. 7. tract. 11. impugnetur. Quod etiam, actum, de quo sermo in præsentiarum cognosciturum plura ut plura, est falsum: quanquam enim habeat respectum essentialem ad plura, non tamen ut plura, sed ut in aliquo gradu superiori omnino conueniunt: vnde seipsum talemque respectum attingens, haud opus est, ut in eo plura ut plura percipiat: Dei verò longè dispar est ratio, quippe qui non tantum respectum cognitionis nostræ vniuersalis ad vnum, sed etiam vnius cum multiplicitate reali connexionem, adeoque multa ipsa, quatenus talia, penetrat: nihil enim cognitionem eius infinitam, & comprehensiuam latere potest, cum tamen plura actum illum, quo de agimus, quæ est eius imperfectio, prætereant.

C A P V T VI.

Cæterorum argumentorum aduersus sententiam priori loco positam, solutio & totius questionis resolutio.

53

HActenus argumenta communia aduersus priorem sententiam: alia breuiter subijciam, nisi

fallor, non minùs difficilia: quorum primum, sed respectu eorum, quæ sunt huc vsque posita decimum quartum sic se habet. Differentia generis, speciei, alteriusque cuiuscunque prædicabilis esset, & non esset prædicabile quoddam, si posset vti que abstracti ratio communis vniuersa prædicabilis à quinque vulgaris eius speciebus: talis ergo abstractio admittenda non est, ut potè ex qua manifesta terminorum contradictio nequit non sequi. Eset ergò eiusmodi differentia prædicabile, idque formaliter, & quidditatiuè: tum, quia esset differentia; ergo tertium prædicabile: tum etiam, quia esset vniuersale, differentia enim vniuersalis debet esse quid vniuersale, sicut patet in homine, & rationali: ergò prædicabile, siquidem omne vniuersale logicum est prædicabile; differentia autem illa non aliud esset vniuersale, quam logicum, sicuti cæteræ differentiar. Iam ea non posset esse quidditatiuè, ac formaliter prædicabile: sicut enim abstrahi nequit animal ab homine, & equo v.g. quin horum differentiar videlicet rationalitas, & hinnibilitas sint ab animali formaliter distinctæ, saltem quoad vltimos earum conceptus, aliàs animal in eis formaliter maneret, & ab eis non minus formaliter abstraheretur, item animal foret ab eis ratione distinctum, contra vero illæ neutiquam essent ab illo simili ratione distinctæ, cum tamen distinctio rationis, sicut & realis, relatio reciproca esse videatur: ita similiter fieri nequit, ut prædicabile in communi abstrahatur à genere, specie, & cæteris, quin horum differentiar sint ab eo formaliter, & quidditatiuè distinctæ: admissa ergò tali abstractione, nulla eorum esset essentialiter, ac ratione nostra prædicabile, quæ erat secunda contradictionis pars probanda.

Hoc argumentum me, ut ingenue fatear, dubium aliquando traxit. Cæterum ei bifarium satisfieri posse modò arbitror, ac primum dico differentiam generis v.g. aut speciei esse prædicabile, & aliquid aliud, & hoc aliud esse similiter prædicabile, & aliquid aliud, & sic in infinitum: admittendum ergo est hoc sequi, talem differentiam esse formaliter, & non esse prædicabile: non esse quidem, propter abstractionem prædicabilis ab ea, & coniunctam cum abstractione distinctionem reciprocam: esse vero, ob cæteras rationes argumento obiectas: non esse, quia semper est aliud à prædicabili; esse verò, quia quantumvis sit aliud à prædicabili, hoc aliud nunquam non est formaliter prædicabile, nunquam illud omnino, nunquam nisi inadæquate excludit. At enim esse hoc pacto, & simul non esse quidditatiuè prædicabile: non sunt termini contradictorii, & quamuis affirmant, & negent idem, non tamen de eodem, videlicet, quia semper cadunt supra diuersas formalitates differentiar, neutiquam vero supra eandem: quæ autem est infinitas formalitatum, quibus ea constet, metus non est, ut aliquando deueniatur ad aliquam extremam, & ulterius irresolubilem, quam proinde necesse sit esse prædicabile, & simul, ac indiuisibiliter illud non esse. Quod autem attinet ad differentias animalis, quanquam eri t fortasse qui de eis eodem modo philosophetur, nihil tamen est; quod hoc cogat, nihil, quod conuincat illas ab animali penes aliud, & aliud semper, & infinitum distingui, & non distingui, transcendendi, & non transcendendi: quare non eas æmulabuntur differentiar prædicabilis, sed potius entis differentias, quas per eiusmodi infinitatem in met. lib. 5. cum de transcendentia sermo nobis erit, explicabimus.

Secundò responderi posse censeo, alteram dumtaxat

54

55